

count in²

Módszertani kiadvány

Szerkesztő: P. Eriksson, Elderberry AB

Szerzők: Anna Noe Bovin, Magdalena Brzezińska, Jacob Hicks, Isabel Nunes, David Powell, Matthew Smith, Szakács Mónika

Erasmus+

Tartalomjegyzék

Előszó	3
Bevezetés	4
Képzési módszertan	4
Pedagógiai és oktatási kulcskompetenciák fogatékkal élők számára	4
Alkalmazás-készítő eszköz	5
Az alkalmazások gyakorlati hasznosítása	6
Papírbáb készítése és Könyvkötés	6
Papírtasak készítés és Tömegközlekedés	7
Pénztárgép használata, Csirkés-szendvics készítés	8
Napi életvitel támogatására példa	9
a Mosás és Reggeli készítés alkalmazás	9
Hogyan használhatjuk az alkalmazáskészítő eszközt a tanulásban akadályozott fiatalok oktatásában?	10
Teatr Grodzki (Konzorcium vezető)	12
e-Learning Studios	12
Elderberry AB	12
GAIA Museum Outsider Art	13
BEST	13
Szimbiózis Alapítvány	13

Előszó

*„Midőn ezt írtam, tiszta volt az ég.
Zöld ág virított a föld ormain.
Munkában élt az ember, mint a hangya:
Küzdött a kéz, a szellem működött,
Lángolt a gondos ész, a szív remélt,
S a béke izzadt homlokát törölvén
Meghozni készült a legszebb jutalmat,
Az emberüdvöt, melyért fáradott.
Ünnepre fordúlt a természet, ami
Szép és jeles volt benne, megjelent.”*

Vörösmarty Mihály Előszó című versének első soraival kezdem ajánlásomat, mert nagy költőnk versében is megjelenik, hogy a munka, az emberi erőfeszítés az, ami elégedettséget okoz nekünk, embereknek. Ebből az élményből pedig, hogy a küzdelem végül megérdemelt gyümölcsöt terem, nem hagyhatjuk ki a fogyatékosokkal élő embertársainkat sem. Ezen fáradozik a *Count me in 2* (CMI2) csapata: céljuk, hogy egy olyan egyszerű és bárki számára ingyenesen letölthető alkalmazáskészítő eszközt fejlesszenek ki, amelynek használata képessé teszi a tanulási nehézséggel küzdő vagy értelmileg akadályozott munkavállalókat az önállóbb munkavégzésre. Egyszerű feladatokon alapuló, betanító jellegű és személyre szabható alkalmazások ezek, amelyeknek óriási a hatása! A CMI2 osztja azt a nézetet, miszerint senkit sem szabad kizárni az oktatásból vagy a foglalkoztatásból. Ez minden Európai Unió országban lényeges törekvés.

A CMI2 csapatának magyar tagját régóta jól ismerem. A miskolci Szimbiózis Alapítványról van szó, amely nonprofit szervezetként 1999 óta tevékenyen dolgozik a fogyatékos személyekért. Értelmileg akadályozott és autista fiatalok számára nyújtanak nappali ellátást, lakóotthont, speciális szállítást, foglalkoztatást, szabadidős és terápiás tevékenységeket. A Szimbiózis Alapítvány Észak-Magyarországon négy székhelyen van jelen és mintegy 200 alkalmazottat foglalkoztat. Különböző szolgáltatásai kapcsán több mint 300 ügyfele van az egész ország területéről. Kezdeményezésükre és személyes támogató részvételemmel 2015. május 11-én állami, egyházi és civil partnerek bevonásával alakult meg az Esélyegyenlőségi és Rehabilitációs Foglalkoztatási Tanács Miskolcon, amely azóta is sikeresen támogatja a fogyatékkal élő emberek foglalkoztatási programjait. Munkájuk nagy örömmel is jó gyakorlattá terjed: a közelmúltban Győrben és Budapesten is szakmai fórumokat tartottak annak érdekében, hogy más városokban is létrejöhessen hasonló kezdeményezések.

Nagy örömmel és izgatott várakozással ajánlom az Önök figyelmébe ezt a kiadványt, amely nem csupán az alkalmazás-készítő eszköz működését és a projektben résztvevő partnerek által példaként létrehozott alkalmazásokat, és ehhez társuló rövid tananyagot tartalmazza, de beszámol a projekt eredményeiről is. A projekt, és maga a kiadvány egyik fő üzenete a kifejlesztett eszköz gyakorlati használhatóságán túl, hogy a különféle, a megszokottól eltérő információátadási formák és eszközök hétköznapi elterjesztése mennyire fontos a különböző kommunikációs nehézségekkel küzdők számára.

Kívánom, hogy forgassák haszonnal ezt a kiadványt és vigyék hírért a nagyvilágba, hogy sok-sok fogyatékos ember mindennapjait könnyítse meg a modern technika! Küzdjön a kéz, reméljen a szív és forduljon ünnepbe világunk!

Kósa Ádám
Európai Parlamenti képviselő

Bevezetés

Elderberry AB, Svédország

Szerző: David Powell

A Count me In Too! (CMI2) célja hátrányos helyzetű csoportok bevonása a munka világába: testi fogyatékossgal élő, társadalmi, vagy más értelemben véve hátrányos helyzetű, vagy értelmileg akadályozott személyek foglalkoztatásának támogatása. Európában ma munkaerő-piaci elvárás az ismeretek és készségek folyamatos bővítése, az Európai Unióban az élethosszig tartó tanulás alapvető fogalom mindenki számára. Ezen tényekből kiindulva elmondható, hogy a tanulás fontossága vitathatatlan, életbevágó, hogy a szakoktatásban, és más oktatási területeken is fejlesztések történjenek a különleges igényű célcsoportok oktatásának érdekében (pl. autizmussal élők, ADHD, Asperger szindróma, értelmileg akadályozott személyek).

A CMI2 projekt több innovatív eszközt dolgozott ki azzal a céllal, hogy a fogyatékkal élőket is a munka világába integrálhassuk, és úgy gondoljuk, hogy a munka világához vezető úton az első lépés az oktatás. A projektben kifejlesztett rendkívül egyszerű Alkalmazás-készítő eszköz lehetővé teszi a vezetőknek, mentoroknak, foglalkoztatás-segítőknél, hogy egyszerű, munkaalapú alkalmazásokat készítsenek, ezáltal a fogyatékkal élők sokkal nagyobb önállóságra tegyenek szert munkavégzés közben. Az eszköz által olyan feladatok megoldása válik lehetségessé, mint eljutni a munkahelyre, egy képzeletbeli állásinterjún részt venni, tömegközlekedéssel utazni, kézműves tevékenységeket végezni (pl. papírbábu készítés), szaktudást igénylő feladatokat ellátni (pl. pénztárgép-kezelés, könyvkötés, papírtasak készítés, szendvics-készítése), társas kompetenciák fejlesztése (pl. hogyan üdvözlünk másokat), mindennapi tevékenységek elvégzése (pl. mosógép használata), izomlazító gyakorlatok, reggeli készítés.

Képzési módszertan

Elderberry AB, Svédország

Szerző: David Powell

A CMI2 képzési keretrendszer a partnereknek azon a gyakorlatán alapszik, melynek során fogyatékossgal élők számára készítettek oktatási programokat, fejlesztették és gyűjtötték azokat egy rendszerbe.

(<http://www.eucourses.eu/en/courses-available/count-me-in>). A **keretrendszer** szoros kapcsolatban van az ECVET kredit használatának lehetőségével, a szakemberek képzéséhez szolgáló tananyag megtalálható a CMI2 honlapján.

A tananyag olyan oktatás-módszertani elemeket is tartalmaz, melyek a "Count Me In" projekt során született „Jó gyakorlatok gyűjteményében” található (a projekt a kulturális szektorban dolgozó fogyatékkal élő tanulókra fókuszált), és amely rávilágít az oktatás fontosságára (www.count-me-in.eu).

Az alkalmazások szakmai tartalma szorosan kapcsolódik az online tananyagokhoz.

<http://www.cmi2elearning.eu>. A tananyag "kereslet-alapú" és ismerteti az adott alkalmazás használatát, illetve azt is, hogyan készíthetünk saját alkalmazásokat a sablon segítségével, ha követjük a tananyagok szerkezetét:

Bevezetés (Miről szól a tananyag?)

Feladat (Mit szeretnénk elérni a tanulókkal és miért?)

Folyamat (Hogyan érjük el célunkat?)

Értékelés (Hogyan értékeljük őket?)

Következtetés (Mik az eredmények?)

Az OER platform minden partnerszervezet nyelvén elérhető, és lehetőséget biztosít a már meglévőkhöz kívül további alkalmazások, és tananyagok közzétételére.

A CMI2 projektben kifejlesztett, és adaptált tananyagok teljes mértékben illeszkednek az EQF kompetencia-mátrixába a tanulási eredmények, készségek, kompetenciák/attitűdök témakörében – minden egyes tananyag esetében tudjuk, hogy milyen fejlődési folyamatokat várhatunk a tanulóktól, akik részt vesznek a CMI2 tréningeken. A keretrendszert összehangoltuk az ESQ-val, hogy az adott országok szintjén harmonizáljanak az EU keretrendszerrel. A legtöbb EU tagállam már harmonizálta saját nemzeti keretrendszerét EU irányelvek segítségével, így ezek általánosan elfogadott standardok.

Pedagógiai és oktatási kulcskompetenciák fogyatékkal élők számára

BEST, Ausztria

Szerző: Isabel Nunes

A nyugati társadalmakban nagyon gyorsan változik a speciális iskolák szerepe, változnak a velük szemben támasztott elvárások. Az idő előrehaladtával egyre inkább csökken a speciális iskolák száma, az itt tanító szakemberek pedig becsatornázódnak a „normál” oktatási intézményekbe. 2009-ben a folyamat továbbvitele

érdekében az UNESCO irányelveket fogalmazott meg az inkluzív oktatásról, melyek arra biztatják az iskolákat, hogy váljanak inkluzív oktatási intézményekké, és a nehézségekből próbáljanak meg előnyt kovácsolni. Ma már az inkluzív iskolákban nevelkedő diákok sokkal nyitottabbak embertársaik iránt, ezáltal megalapozva egy diszkrimináció-mentes társadalmat. A gyógypedagógus-képzésbe számos új elem épült be az utóbbi években. A gyógypedagógusok, és a fogyatékkal élő személyeket képző oktatók szerepe egyre hangsúlyosabb minden területen. Az oktatástechnológiai eszközök elérhetőségének mind mennyiségi, mind minőségi értelemben vett növekedése, valamint az online adatbázisok, tananyagok egyre bővülő tárháza azt is jelenti, hogy az oktatók/tanárok és a speciális nevelési igényű, fogyatékossgal élő diákok számára rengeteg információ és oktatási anyag áll rendelkezésre. Mindezekből következik, hogy a tanárok számára elengedhetetlen azon kompetenciák fejlesztése, melynek segítségével értékelni tudják a rendelkezésükre álló adatforrásokat, és ki tudják választani a számukra és a diákok számára legmegfelelőbbet.

Ma már a fogyatékkal élő tanulók oktatói számára nélkülözhetetlen az állandó megújulás, az adaptációs, és értékelő-képesség. Mindez kellően kritikus, és tényeken alapuló hozzáállást jelent az osztályteremben és azon kívül is. Az oktatóknak szakemberként kell beszélni a diákokkal, tudniuk kell, mit és hogyan kérdezzenek, és megfelelően kell reagálni a diákok által elért eredményekre.

Az ETUCE leírása a képzett oktatóról: "rendelkezik a tudás és ismeretanyag integrálásának képességével", "képes a komplexitás kezelésére", és "képes alkalmazkodni az egyének és csoportok szükségleteihez". A tanítás az alábbi elvek mentén valósul meg: "az oktatás egy olyan tevékenység, melyben az elméleti, a gyakorlati elemek, valamint a saját és mások gyakorlatára való kritikai szemlélet egymásra rávilágítanak, sokkal inkább, mint bizonyos konkrét készségek betanítása" (ETUCE, 2008).

A gyermekek, vagy felnőttek oktatása nem tekinthető pusztán adott feladatok sorozatának, hanem magában foglalja az oktatás értékeit és feltételeit, valamint az oktatók kompetenciáinak különböző összefüggésekben és helyzetekben történő változását.

A 21. században a fogyatékkal élő tanulókat oktató tanárok készségei, és kompetenciái olyan széles skálán kell, hogy mozogjanak, hogy valószínűleg az oktatók nagy része nem is rendelkezik minden egyes készséggel, vagy legalábbis nem egyforma szinten mozognak ezek a kompetenciák. A tanárok törekvése egyrészt saját maguk folyamatos képzése a változó igényekhez és körülményekhez alkalmazkodva, másrészt olyan kompetenciák fejlesztése, melyek segítségével elérik, hogy a fogyatékkal élő tanulók nem pusztán passzív befogadók lesznek, hanem saját tudásuk és ismeretük aktív használóivá, a társadalom aktív tagjaivá válnak. Az alkalmazás-készítő eszköz óriási segítséget nyújthat ebben a pedagógusok számára, megváltoztatva gondolkodásmódjukat, fejlesztve kulcskompetenciáikat (kreativitás, kritikai gondolkodás, döntéshozatal, probléma-megoldás, tanulás), és társas készségeiket is (kommunikáció, együttműködés). A diákok számára munkaeszközként funkcionálhat (információs és kommunikációs technológia), napi életvitelhez kapcsolódó képességeket is fejleszt, és támogatja őket karrierjük megvalósításában, a munkakörnyezetben pedig személyes és társadalmi felelősségre nevel.

Alkalmazás-készítő eszköz

eLearning Studios, UK

Szerző: Matthew Smith & Jacob Hicks

A CMI2 alkalmazáskészítő eszköz segítségével rendkívül egyszerűen készíthetünk alkalmazásokat, mely szaktanárok, menedzserek, foglalkoztatást segítő és mentorok számára teszi lehetővé egyszerű feladatokon alapuló, betanító jellegű folyamatleírások készítését. Ezeknek az alkalmazásoknak a használata képessé teszi a tanulási nehézséggel küzdő vagy értelmileg akadályozott munkavállalókat az önállóbb munkavégzésre.

Kinek szól? Oktatóknak, vezetőknak, mentoroknak, foglalkoztatást segítő szakembereknek

Mire használható? Feladat-alapú alkalmazásokat készíthetünk, melynek segítségével lépésről lépésre haladva sajátítható el egy adott munkafolyamat. Mindegyik lépéshez csatolható film, kép, szöveg, hanganyag. Ezen felül mindegyik lépéshez tartozhat 4 jelölőnégyzet, melynek segítségével az oktató és a tanuló is láthatja, hogy mely lépéseket teljesítette sikeresen. Az alkalmazás megjelenítése személyre szabható, a színek és betűtípusok is változtathatók.

Milyen tudásra van szükség az eszköz használatához? Az alkalmazás-készítő eszköz nem igényel különösebb informatikai tudást, úgy került kialakításra, hogy használata a lehető legegyszerűbb legyen. Az eszközt egy beépített használati útmutatóval láttuk el, hogy minél könnyebb legyen az alkalmazások elkészítése.

Hogyan kezdjük el? Az alábbi linkre kattintva lehet regisztrálni a felületre, a regisztráció természetesen ingyenes:

<https://www.cmi2.eu/en-gb/accounts/register>

Az alkalmazások gyakorlati hasznosítása

Papírbáb készítése és Könyvkötés

Teatr Grodzki, Lengyelország

Szerző: Magdalena Brzezińska

A Grodzki Theatre (TEATR GRODZKI) által készített alkalmazások, a hozzá kapcsolódó e-tanulási modulokkal együtt: Papírbáb készítése és Könyvkötés. A színház 1999-ben alakult civil szervezetként Dél-Lengyelországban, művészeti, valamint oktatási programok széles skáláját kínálja fogyatékkal élők számára, ellensúlyozva az esetleges társadalmi kirekesztést. A hagyományos programok között megtaláljuk a művészeti műhelyeket, dráma- és bábfoglalkozásokat, mesemondást, számítógépes animációt és a képzőművészetet is. Az oktatási programok középpontjában a drámapedagógiai programok és a szociális gazdaság áll. Az általuk kifejlesztett alkalmazások és tananyagok ettől függetlenül minden más területen tevékenykedő szervezet tanárai, diákjai, mentorai és önkéntesei számára is hasznosíthatók a mindennapi életben.

Az első alkalmazás, a „**Papírbáb készítését**” az a tény motiválta, hogy a papírbábok az értelmileg akadályozott személyek, vagy bármely más, társadalomból kirekesztett csoportok drámaterápiájának fontos elemei.

Esetünkben az instruktor oktatásra használja az alkalmazást. Az alkalmazáskészítő eszköz, és maga az alkalmazás az oktatás részévé válik, miután a papírbábu elkészítése a felhasználókat magabiztosabbá teszi, fejleszti motoros készségüket, növeli önbizalmukat és problémamegoldó készségüket is. Mindezek együttes hatása az önállóság erősödése, és a foglalkoztatottság esélyének növelése.

Az oktató video (YouTube) és az alkalmazás már beépült a Grodzki Theatre munkájába, és jó gyakorlatként került bemutatásra EU-s projektekben. Az alkalmazásokat már használták a Színház és Digitális Mesemondás az Oktatásfejlesztésben (<http://artescommunity.eu/storytelling/>), vagy a MEDART-ban (Színház-alapú oktatási módszerek hátrányos helyzetű felnőttek számára)

(<http://www.divadlobezdomova.sk/divadlobezdomova/MEDART.html>).

Az alkalmazásokat 12 gyógypedagógus tesztelte Rethymno-an és Crete-ben, akik színházi workshopon vettek részt Krakkóban egy Erasmus+ KA1 projekt keretében. A résztvevőket arra biztattuk, hogy használják a bábkészítő oktatási anyagokat saját, fogyatékos diákoknak szóló képzési programjukban. Ami előre látható volt, szívesen használják az elérhető, egyszerű és könnyen követhető alkalmazást, amikor hasonló programokat készítenek, melyben bemutatják a tananyag sokszínűségét.

A Grodzki Theatre a projekt eredményeit olyan szakmai fórumokon használja, mind például a ZIARNO (Ökológiai és Kulturális Szövetség) által szervezett szakmai és diáktalálkozó, melyek nemzetközi szintű szakmai programok (résztvevők érkeznek Lengyelországból, Dániából, Belgiumból, Nepálból, Kanadából, Grönlandról, Ghánából, Izraelből, Eritreából és Costa Ricából).

Amikor a bábfoglalkozás, mint oktatási és terápiás tevékenység bemutatásra került, az emberek többsége egy teljesen új munkamódszerként fogadta. Mindenki kiemelte az ilyen típusú tevékenységekben rejlő lehetőséget, különösen olyan esetekben, amikor célunk az önbizalomhiány, kommunikációs problémák vagy félelmek leküzdése, csoportban való aktivitás, önkifejezés, motoros készségek fejlesztése. A résztvevők ezen felül megjegyezték, hogy a fogyatékkal élő személyek számára a foglalkoztatáshoz kapcsolódó nagyon értékes és hasznos készségek fejlesztésére nyílik lehetőség ezzel a módszerrel: a papírbábok és más papírból készült alkotások születnek a gyerekekkel való közös munka során, ez már önmagában egy eredmény, de ezen felül az alkotások még értékesíthetőek is. A résztvevők kiemelték a technológia egyszerűségét, az alapanyagok olcsóságát, és azt, hogy az alkalmazás mennyire megkönnyíti az oktatás folyamatát. Az eredeti célcsoport a 18 év fölötti értelmileg akadályozott tanulók, de az alkalmazás adaptálható más célcsoportok, akár gyermekek és idősek számára is. A használat eredménye, hogy a tanulók elsajátítják a papírbáb (mely lehet terápiás eszköz, játék stb.) elkészítésének lépéseit, mindezt szakszerűen teszik, minimális segítséggel. A tanulók képesek az alkalmazás önálló használatára, elkészítik saját kézműves, vagy művészeti alkotásaikat óvodákban, iskolákban stb. Az alkalmazás használata fejleszti az informatikai készségüket és növeli önbizalmukat, mely a egyén magasabb szintű önállóságát eredményezi.

A „**Könyvkötés**” alkalmazás válasz a Nyomdai és könyvkötő műhelyekben felmerült igényekre, ilyen pl. a Bielsko Artistic Association Grodzki Theatre által 2004-ben létrehozott foglalkoztatási műhely, mely különböző fogyatékkal élő személyeknek ad munkát. A műhelyben folyó munka célja, hogy a fogyatékkal élők megőrizzék aktív státusukat, a társadalom értékes tagjai lehessenek, és eközben nyomdai és könyvkötészeti termékek és szolgáltatások széles skáláját kínálják intézményi és magánmegrendelőknek.

A Nyomdai és könyvkötő műhelyben 40 különböző fogyatékossgal élő alkalmazott és 16 segítő szakember dolgozik. A műhely célja, hogy bevételt termeljen, produktív legyen, és hozzájáruljon a munkavállalók rehabilitációjához. A könyvnyomtatás és könyvkötés a műhely fő tevékenysége, az ehhez kapcsolódó munkafolyamatok megismerésével indul a foglalkoztatás, ezért döntöttünk úgy, hogy a Könyvkötés alkalmazást készítjük el. Fő célcsoportunk a Nyomdai és könyvkötő műhely 18 év feletti munkavállalói. Az alkalmazás segíti a dolgozókat abban, hogy szakszerű munkát végezzenek kevés segítséggel.

Ha a foglalkoztatási műhelyben elsajátítják az ismereteket és készségeket, ezzel párhuzamosan fejlődik a motoros készség és nő a személyes autonómia, az adott személy önbizalma, önállósága és önbecsülése is növekszik.

Az alkalmazás segítségével a munkavállalók és a tanulók meg tudják ismételni ugyanazt a tevékenységet többször is egymás után, így időt takarítanak meg. Pl.: egy Ms. Beata Moskała-val, a Nyomdai és könyvkötő műhely termelési vezetőjével készült interjú során a CMI2 projekt tagja megmutatta, hogy az alkalmazás nagymértékben tudja támogatni az oktató munkáját a műhelyben. Ha a végső felhasználó rendelkezik okos eszközzel és internetkapcsolattal, és használja az alkalmazást, az oktató saját erőforrásait és figyelmét a többi 14-15 dolgozóra tudja összpontosítani a műhelyben (a létszám műszakfüggő), azaz minél többen képesek használni az alkalmazást, az oktató annál több kapacitás tud átcsoportosítani, ezáltal növelve a folyamat hatékonyságát. Az alkalmazás segítségével a felhasználók a műhelyen kívül is köthetnek könyvet, amennyiben az alapanyagok és megfelelő eszközök rendelkezésre állnak.

Papírtasak készítés és Tömegközlekedés

Szimbiózis Alapítvány: Magyarország

A Szimbiózis Alapítvány 1999-ben alakult civil szervezet Észak-Magyarországon, melynek célja a fogyatékkal élő személyek támogatása életminőségük javítása érdekében. A szervezet elsődleges célcsoportját az értelmileg akadályozott és autizmussal élő személyek alkotják. Kezdetben szülőklubokat indítottak és bábterápiával foglalkoztak, később elindult a szociális szolgáltatások szervezése, és ma már számos területen segítik az arra rászorulókat. A nappali és bentlakásos ellátás mellett lényeges elem a foglalkoztatás, az alkalmazottak több, mint 70%-a a célcsoportból kerül ki.

A sikeres foglalkoztatás egyik kulcsa a fogyatékossgal élő személyek oktatása, mentorálása, személyes támogatása. A Papírtasak készítés alkalmazás az intézményi foglalkoztatás egyik tevékenysége révén jött létre, a Tömegközlekedés alkalmazás pedig a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatáshoz kapcsolódó készségfejlesztésre egy élő példa.

Az **Papírtasak készítés** az úgynevezett ajándékkészítő műhely terméke, ahol három típusú papír ajándéktasak készül, különböző mintával. Az alkalmazás a legnagyobb méretű, úgynevezett borosüveg tasak készítését mutatja be. A papírtasak története 2012-be nyúlik vissza, amikor a Szimbiózis Alapítványnál egy speciális művészeti program vette kezdetét: az alapítvány értelmileg akadályozott és autizmussal élő lakói egy kortárs művész által vezetett művészetterápián vettek részt (<https://www.youtube.com/watch?v=mJz2u8BNpG8>). A művészeti program hatással volt a résztvevőkre, a szűkebb közösségre és magára a szervezetre is. Néhány, a program ideje alatt született alkotás kiválasztásra került, és alapjául szolgált kereskedelmi célú termékek tervezéséhez is, mint például az alkalmazásban bemutatott papírtasak. A Szimbiózis Alapítvány összekötötte a művészetterápiát az ajándékkészítő foglalkoztatási műhellyel, ahol maguk a fogyatékossgal élő személyek, mint munkavállalók készítik el az ajándéktasakat. Az alkalmazás célcsoportja a kézműves-ajándékkészítő műhely felnőtt munkavállalói, a műhelyvezetők és a foglalkoztatást segítő munkatársak. Ha a műhelyekben dolgozó munkavállalók elsajátítják az alkalmazásban megadott ismereteket, képessé válnak a termék megtervezésére, a termék megtervezésére és annak precíz elkészítésére is. A folyamat során végzett tevékenységek fejlesztik a motoros készségeket, pozitív hatással vannak a személyiségükre és fejlesztik technológiai tudásukat is. Fontos kiemelni, hogy ha valamit megváltoztatunk a termék előállításán, (pl. új a design, más eszközöket használunk), rendkívül egyszerűen és gyorsan tudjuk frissíteni az alkalmazást és a tananyagot is az alkalmazás-készítő eszköz segítségével, melynek különös jelentősége van, amikor autizmussal élőkkel együtt dolgozunk. Az ajándékkészítő műhelyben 15 értelmileg akadályozott és autizmussal élő fiatal dolgozik, elsősorban részmunkaidős foglalkoztatásban (4-6 óra/nap). A dolgozókat két műhelyvezető és egy foglalkoztatást segítő munkatárs támogatja a napi munkavégzés során és személyes fejlesztésükben. A Papírtasak egy könnyen értékesíthető termék, az itt dolgozó munkavállalók helyzete stabil, ezért döntött a szervezet 2015-ben, hogy oktatóvideót és tananyagot is készít. A CMI2 kiváló lehetőség, hogy mindezt okos

eszközön is elérhetővé tegyük, mely növeli a munkavégzés hatékonyságát. Az alkalmazás előnye a hagyományos, nyomtatott tananyagokkal szemben, hogy sokkal inkább személyre szabható, és egyszerűbben változtatható.

A **Tömegközlekedés** alkalmazás egy jó példa arra, hogyan készíthetünk személyre szabott alkalmazást a projektben kifejlesztett az alkalmazás-készítő eszköz segítségével. Ez az alkalmazás László, egy 45 éves értelmileg akadályozott személy számára készült, aki a Szimbiózis Alapítvány Habilitációs Központjában lakik, és a belvárosi étteremben dolgozik. Amikor foglalkoztatásról beszélünk, fontos, hogy az egyén igényeinek megfelelő munkát találjunk, és maximális felkészítsük jövőbeli munkavállalónkat annak érdekében, hogy az adott személy hosszú távon is megmaradjon a munka világában.

A Szimbiózis Alapítvány egyik szolgáltatása a támogatott lakhatás értelmileg akadályozott személyek számára. A fogyatékos személyek önálló életvitelének megteremtésében alapvető fontosságú, hogy a lakhatást biztosító intézményen kívül történjen a munkavállalás, lehetőség szerint a nyílt munkaerő-piacon. Sok esetben a fogyatékkal élő munkavállalók támogató szolgálatot, vagy más speciális szállítást vesznek igénybe a munkahelyre történő eljutáshoz, mely drága, időgazdálkodást tekintve nem optimális megoldás és nem járul hozzá az egyén fejlődéséhez, sem a társadalmi integrációhoz. Vannak, akik nem képesek segítség nélkül tömegközlekedési eszközön utazni, ezért egy ilyen vizuális kommunikációs és oktatási eszköz, mint a Tömegközlekedés alkalmazás sokat segíthet abban, hogy az önálló közlekedési képesség valósággá váljon. A fogyatékkal élő személyeknek szükségük van személyes támogatásra és kiegészítő információkra az önálló közlekedéshez. Ez nemcsak az érintettek, hanem az egész társadalom számára fontos: a fogyatékkal élők nem láthatatlan állampolgárok többé, és szintén nem elhanyagolható tényező, hogy a tömegközlekedés környezettudatos magatartásforma. A Tömegközlekedés alkalmazás egy adott személy számára készült, és egy konkrét útvonalat mutat be, de ez bármikor átalakítható, és áttervezhető az egyéni szükségletek alapján. Az alkalmazás használatával fejlődik a kommunikációs készség és az időgazdálkodás, csakúgy, mint a tájékozódási képesség és az önbizalom.

A szociális szolgáltatás mely egyéb területén alkalmazhatóak a CMI2 által kifejlesztett termékek?

- Egyéni fejlesztési tervek
- Napirend
- Életpraktikus ismeretek oktatása
- Egyéni feladatmegoldás
- Csoportmunka

Miért éppen az Alkalmazáskészítő eszköz?

- Nincs szükség külön szoftverre egy adott folyamatleírás elkészítéséhez
- Személyes tartalom hozzáadása lehetséges (saját kép, hang)
- Egy adott alkalmazás frissítése, módosítása pár percet vesz csupán igénybe
- Időt és pénzt takarítunk meg
- Az értelmileg akadályozott személyek számára is egyszerűen használható

Pénztárgép használata, Csirkés-szendvics készítés

GAIA Outsider Art Múzeumban-Dánia

Szerző: Anna Noe Bovin

GAIA az alábbi tanuláshoz kapcsolódó alkalmazásokat fejlesztette: Pénztárgép használata, Csirkés-szendvics készítés

A GAIA Outsider Art Múzeum Randersben (Dánia) található, 2002-ben alapították nemzetközi outsider art gyűjteménnyel. 2012-ben meghalkult a GAIA Akadémia művészeti iskola a múzeum társintézményeként. A GAIA Múzeum Dániában egyedülálló, olyan művészek munkái találhatók a gyűjteményükben, akik a társadalmi normákon kívül esnek, és nem a hagyományos művészeti irányzatokat követik, hanem saját művészi világot teremtettek. A GAIA Múzeum kulturális vállalkozás is, ahol kulturális szakemberek és fogyatékkal élők dolgoznak együtt. Jelenleg 50 fő fogyatékkal élő dolgozik a múzeumi ajándékboltban, a kávézóban, a kreatív műhelyben, a képkeretező műhelyben és a múzeumi kiállítóterben együtt a szakemberekkel, művészeti oktatókkal. A múzeum kiterjed európai és nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, kezdeményezője és egyik alapítója a European Outsider Art Association-nak, jelenleg a szervezet titkári funkcióját is ellátja. Az Európai

Uniós projektek mellett, mint a "COUNT ME IN TOO", a GAIA Múzeum részt vesz az Európa Kulturális Fővárosa és az új Skandináv együttműködés programokban (Finnország, Svédország, Izland mellett) művészeti iskolákkal és fesztiválokkal.

Egy oktatási program részeként dán tanulásban akadályozott fiatalok egy hároméves művészeti képzésben vehetnek részt a GAIA Múzeumhoz tartozó GAIA Művészeti Akadémián. Az oktatás célja, hogy a diákok elméleti művészeti tudást is szerezzenek és az önkifejezés új módszereit is felfedezzék. A GAIA Akadémia mindezek mellett művészeti műhely a felnőtt korú outsider művészek számára, valamint napközben is működő élő alkotóközpont. Jelenleg 20 fő fogyatékossgal élő személy dolgozik a GAIA Akadémia kötelékében.

Az első alkalmazás, a **Csirkés-szendvics készítés** elkészítésének elsődleges célja az volt, hogy a GAIA fogyatékkal élő munkavállalóinak matematikai készségeit és öntudatosságukat fejlesszük. Ugyanakkor az alkalmazás segíti a GAIA konyhájában dolgozók munkafolyamatait, fejleszti memóriájukat. A konyhán naponta 150-200 dán szendvics, "Smørrebrød" készül, melyet a múzeum kávézójában, a Café GAIA Papaya-ban fogyaszthatnak el a vendégek. A kávézóban meleg étel és saláta is kapható. Az alkalmazás felhasználási lehetősége így meglehetősen széles skálán mozog, hiszen egész menüsorok elkészítését is hozzárendelhetjük az adott felhasználóhoz. Nagyszerű lehetőség az eszközben, hogy külön lehet választani a tisztítási eljárásokat és a minőségellenőrzéshez kapcsolódó feladatokat, így könnyű elsajátítani a magas színvonalú vendéglátáshoz tartozó ismereteket. A jelölőnégyzet pedig egy különösen intelligens funkció ennek elérésében.

Eredetileg, még az első Count Me In projekt megírása előtt, a GAIA Múzeumban a konyha falára ragasztott képek segítségével történt a napi munkafolyamatok követése, ez a képi módszer adta részben az inspirációt a mostani COUNT ME IN TOO projekthez, a szakoktatás-szakképzés és a társadalmi integráció fejlesztésére.

A második alkalmazás, a **Pénztárgép kezelése** a GAIA Múzeum napi szintű feladatainak ellátásához kapcsolódik. A Múzeumban több munkaterület is van, ahol szükséges a pénztárgép használata: a Café GAIA Papaya, a GAIA Shop és a GAIA VIA, ez utóbbi a VIA Egyetem Kollégiumának büféje Randersben, mely minden nap nyitva tart az egyetemi oktatók és vendégei számára. A pénztárgép alkalmazás, a csirkés-szendvics alkalmazáshoz hasonlóan elsősorban a munkavállalók matematikai készségeit fejleszti, de természetesen mindkét alkalmazás esetében a leírtaknál jóval szélesebb körű magától értetődő tanulási eredményeknek is szemtanúi lehetünk, ezek közül csak egy példa a vendéggel való viselkedés.

A két alkalmazás meglehetősen eltér egymástól. A szendvicskészítés alkalmazásban főleg fotókat használunk és ehhez társítjuk a folyamat leírását, kombinálva mindezt alpanyagok és mértékegységek megadásával. A pénztárgép alkalmazásnál filmet használunk rövid szöveges kiegészítéssel a jelölőnégyzetek mellett. A pénztárgép kezelése kifinomult munkafolyamat, a gépen számos gomb és funkció található, ami zavarólag hathat az alkalmazottra. A video testközelbe hozza a napi használatot lépésről lépésre ismerteti az egyes funkciókat. Használhatjuk az egész alkalmazást, vagy kiemelhetünk belőle egy-egy részfeladatot, pl. a mobilos vásárlás funkciót.

A GAIA Múzeumnál a társadalmi integráció alapvető érték, az elmúlt 14 évben a szervezet kulturális intézményként több szakoktatási és szakképzési programokat fejlesztett ki fogyatékkal élők számára.

A múzeum egy olyan keretet biztosít tevékenységekhez, mely nem pusztán beszél arról, hogyan kell bevonni, integrálni a hátrányos helyzetű célcsoportokat a művészeti és kulturális tevékenységekbe, hanem növeli lehetőségeiket, hogy olyan közegben dolgozzanak, ahol napi szintű interakcióban vannak a közönséggel. Az alkalmazáskészítő eszköz használata egyszerű, az új feladatok elsajátítása könnyedén megoldható és a már meglévő munkakompetenciákat is erősödnek. A GAIA Múzeum a projekt révén számos szervezettel és céggel került kapcsolatba, és az alkalmazáskészítő eszköz, és az alkalmazások fogadtatása ígéretes nemcsak a fogyatékkal élők oktatók, hanem általában véve másféle képzési és támogatási formák számára is.

Napi életvitel támogatására példa

Mosás és Reggeli készítés alkalmazás

Elderberry AB

Az ötletet az alkalmazások elkészítéséhez egy Randers-i (Dánia) gyógypedagógiai képzésben szervezett tanulmányút adta. Az Elderberry több szervezetet is meglátogatott, ahol értelmileg akadályozott személyeket készítettek fel szakemberek az önálló életvitelre, mely egész Európában trend, hiszen korábban sok esetben a fogyatékkal élők nagy szociális ellátó intézményekben éltek, az ő támogatásuk, felkészítésük a munka világára fontos lépcsőfok. Egyes felhasználók esetében különösen hasznos, ha az elsajátítani kívánt feladatot sokszor meg tudják ismételni.

Az életpraktikus ismeretek, készségek fejlesztése növeli az egyén önállóságát, és az önálló életvitel egyik kulcsa is egyben. Az oktatók munkájának elismerése, és amiért leginkább szeretnek fogyatékkal élőkkel dolgozni, hogy egy másik ember kezébe adják az önálló élet lehetőségét, és olyan készségeket alakítanak ki, mellyel megerősödik a szóban forgó személy egyénisége.

A fentiek alapján döntött úgy az Elderberry, hogy két olyan alkalmazást készít, melyek támogatják az önálló életviteli tréningeket, és olyan alapvető folyamatokról készítettek alkalmazást, mint a mosás, vagy a reggeli készítés.

Az alkalmazáshoz kiegészítésként társul e-tananyag is, hiszen miután a mosás és a reggeli készítés is egy olyan tevékenység, melyben a variációk szinte végtelenek, fontos, hogy legyen egy alap, melyre támaszkodhatunk az oktatásban. Az oktatóknak képesnek kell lenniük egyénre szabott, bármilyen témájú oktató alkalmazások elkészítésére az adott célcsoport számára. A tananyag megmutatja, hogyan építsük fel az alkalmazást fogyatékkal élők számára, akik meg akarják tanulni a mosógép használatát. Az általunk elkészített alkalmazás beépített tartalmakkal dolgozik, de ebből kiindulva bárki adaptálhatja saját igényeiknek megfelelően. Az alkalmazás elkészítése egyszerű, és örömteli!

A ruhákon lévő mosási utasítások és jelek egész Európában használatosak, így használhatók az alkalmazásba már beépített panelek, a mosógépeknek viszont nincs standard leírása sem a hőfok, sem a program hosszával kapcsolatban. Olyanok, mint a fogyatékkal élők, mindegyik egyedi!

Az alkalmazáskészítő eszköz az oktató számára lehetővé teszi az alkalmazás testre szabását annak érdekében, hogy a leginkább hatékony támogatást kapják a felhasználók, és önállóan is képesek legyenek egy alapvető tevékenységnek, a mosásnak az elvégzésére a fogyatékkal élő felnőttek.

A reggeli készítés valószínűleg legtöbbünk számára egy olyan tevékenység, amin nem sokat gondolkodunk, hiszen már ezerszer csináltuk - és a reggel amúgy sem alkalmas napszakasz a túl sok gondolkodásra! De ha újra megcsináljuk, ráébredünk, hogy nagyon sok minden történik egyszerre: a vízforralóban melegszik a víz, készül a piritós, melegszik a főzőlap, és még a tojást is felütjük közben az omletthez. Ez négy, párhuzamosan történő folyamat, ami meglehetősen sok. A fogyatékkal élő embertársaiknak sok esetben a tevékenységet le kell bontani egyszerű lépésekre-ez az, amit a személyre szabott Reggeli készítés alkalmazásban megcsináltunk.

Miközben az alkalmazást, és a hozzá tartozó e-tanulási modult készítettük és teszteltük, rájöttünk, hogy valójában egyfajta tanulási módszertant alakítottunk ki. Az oktatók az egyén szintjén gondolkodtak a kialakításkor, de a folyamat a mindennapi élet számos területén használható:

1. Értékelni tudjuk a adott személy oktatási szükségleteit és alkalmasságát az önálló életvitelre.
2. Megtanulható a ruhákban feltüntetett mosási útmutató jelentése, különös tekintettel a mosás hőfokára és az adott ruhaneműhöz javasolt mosási programra.
3. A tanulók saját mosógépének/sütőjének stb. egyéni beállításainak ismerete
4. Személyre szabott tananyag kialakítása és alkalmazása, hogy az érintett személyek képessé váljanak önállóan kimosni saját ruhájukat, és elkészíteni reggelijüket.

A feladatok önálló elvégzésének képessége megerősíti a személyiséget, növeli az önbizalmat, ezáltal az önálló életvitel igazi kulcsa. Az e-tanulási modul segítségével elsajátítható, hogyan készítsünk egyénre szabott oktatási célú alkalmazásokat fogyatékkal élő ellátottjaink számára, egy olyan eszközt adunk a kezükbe, mellyel számos képességük fejlődik, és nő az önbizalmuk.

Hogyan használhatjuk az alkalmazáskészítő eszközt a tanulásban akadályozott fiatalok oktatásában?

BEST Ausztria

Nem telik el egy nap sem anélkül, hogy ne jelenne meg valamilyen újságcikk a technika és digitalizáció szerepéről az oktatásban, a különféle alkalmazásokat egyre szélesebb körben használják az iskolákban, hiszen rugalmasságot biztosít a tanuló szintjén, éppen azt a pillanatot látja, ahol ő tart egy adott feladat megoldásában. A mobil alkalmazások széles tanulói csoport számára használhatók függetlenül a tanulási igényektől, vagy az érdeklődési körtől. Az oktatótól minimális támogatás szükséges, számos információt közvetít, és könnyen beágyazható a napi szintű oktatásba/munkafázisokba. Az alkalmazások használata arra inspirálja a tanulókat, hogy kérdéseikre a választ önállóan, interaktív eszközökkel találják meg.

A Division for Early Childhood of the Council for Exceptional Children (DEC) szerint az alkalmazásokban megvan az a potenciál, hogy segítsék a tanulásban akadályozott fiatalokat az oktatásban történő aktív részvételben. A DEC leszögezi, hogy az technológia használata az oktatásban hozzájárul a diákok magasabb életminőségéhez (Stemmel, 2005). Az alkalmazások nemcsak a feladatok fejlesztésében használhatók, hanem az egyéni fejlődéshez is hozzájárulnak (Mulligan, 2003.) Az alkalmazásokhoz a diákok a saját eszközükön is hozzáférnek, így a mindennapi feladatok megoldása egyszerűbbé válik számukra. Mindezekon felül sokkal inkább költségkímélő megoldás, ha létrehozunk és fenntartunk szolgáltatókat, akik alkalmazások segítségével oktathatják a diákokat a saját mobilkészüléküket használva, mintha bonyolult oktatási rendszereket állítanánk fel, melyeket specializálunk a tanulók igényei alapján. Ausztriában például a termelő iskolákat központilag hozták létre oktatási programok keretében 25 év alatti diákok számára, akik a hagyományos, formális oktatásban nem tudtak sikeresen teljesíteni, kimaradtak az iskolából és nem szerezték meg azokat az ismereteket sem, mellyel tovább tudnának lépni a szakoktatásba.

A BEST Institut für berufsbezogene Weiterbildung und Personaltraining GmbH tapasztalata szerint a termelő iskolák képzési programjának megvalósításában, ahol a célcsoport a tanulásban akadályozott diákok, elmondható, hogy az alkalmazások használatával sokat profitálnak a diákok.

A termelő iskolák missziójának része a hátrányos helyzetű diákok egyéni fejlesztése annak érdekében, hogy az iskolát elhagyva könnyedén be tudjanak illeszkedni a munka világába.

Mivel a termelő és szakképző iskolák tanítási gyakorlata elsősorban a gyakorlati elemeken, egyéni fejlesztésen, kiscsoportos műhelymunkán van, az alkalmazáskészítő eszköz használat egy hozzáadott értéket képvisel. Különösen igaz ez annak fényében, hogy a speciális iskolák száma egyre csökken, a technológiai eszközök alkalmazásának igénye viszont nő, így az alkalmazások fontossága még egyértelműbb. A szakképzési intézmények hagyományos, didaktikus oktatási szemlélete változtatásra szorul, csakúgy, mint a hátrányos helyzetű diákok oktatásának módszertana. Ebben a kontextusban nézve az alkalmazáskészítő eszköz használatának relevanciáját az alábbiakban foglaljuk össze:

-A tanulók számára egy olyan lehetőség, mellyel az alapvető életviteli és munkaképességüket fejleszthetik, ideértve a társas készségeket, melynek segítségével könnyebben integrálódnak a munka világába;

-Választ ad az egyéni igényekre;

-A fiatal felnőtteket támogatja abban, hogy az élethosszig tartó tanulás megvalósulhasson;

-A különbségek elfogadása és a tolerancia erősítése, mely a diszkriminációtól mentes társadalom alapja;

A formális oktatás megerősítéseként is használhatóak az alkalmazások a videók, forgatókönyvek és példák alapján.

Nézzünk egy konkrét saját példát (BEST): A szóban forgó hallássérült diák számára komoly nehézséget okozott a figyelem fenntartása, szókészlete alacsony volt. A színes és az érdeklődést fenntartó alkalmazás segít a diáknak, hogy az adott feladat megoldásában tovább eljusson, és kitartása végig megmaradjon. Mindezek mellett fejleszti szókészletét, és megoldást nyújt a hallássérülésből adódó tanulási nehézségekre is. Az alkalmazáskészítő eszköz egy olyan támogatás a diák kezében, mellyel a mindennapi élet során, és a munka világában felmerülő problémákat egyaránt könnyebben megoldja, személyes és társadalmi felelősségére is rávilágít és segíti őt abban, hogy hosszú távon is megállja helyét az adott munkakörnyezetben.

Teatr Grodzki (Konzorcium vezető)

A Teatr Grodzkit művészek, pedagógusok, a kultúra támogatói és vállalkozók alapították, akik a társadalmilag kirekesztett gyermekek, tinédzserek, felnőttek és idősek elkötelezett támogatói. A Teatr Grodzki a dél-lengyelországi régió egyetlen non-profit szervezete, mely ennyire komplex, széleskörű művészeti és oktatási programot kínál és a társadalmi kirekesztés ellen küzd.

www.teatrgrodzki.pl

e-Learning Studios

Ügyfeleink számára a modern munkaerőpiacon alkalmazható tanulástechnikai megoldásokat kínálunk, olyan variációban és széles skálában, amit az adott tanuló szintje megkíván. Testreszabott képzéseink az oktatási dizájn-pedagógia, a dizájn elmélet, és az ember- számítógép kölcsönhatásán alapulnak. Legfontosabb szempontunk, hogy a technika a tanulást támogató eszköz kell, hogy legyen, nem pedig egy korlát a tanuló számára, ezért elkötelezettek vagyunk, hogy a legmagasabb szintű technológiát a tanulás szolgálatába állítsuk.

www.e-learningstudios.com

Elderberry AB

Az Elderberry AB vállal tantervfejlesztést, stratégiai tanulmányok írását, tananyagok tesztelést, szerkesztését és publikálását iskolai kereteken belül, ifjúsági-, felnőtt- és tanárképzést, felnőttképzést. Szervezetünk nagy tapasztalattal rendelkezik mind a hagyományos oktatási eszközök, mind az e-learning és az informatika alkalmazási területén.

www.elderberry.nu

GAIA Museum Outsider Art

A GAIA Múzeum a "kívülállók művészetének múzeuma". Mint kulturális szervezet, a GAIA Múzeum legfőbb célja, hogy kulturális élményt, tudást és oktatást nyújtson a nagyközönség számára. A múzeumnak 3-4 időszakos és egy állandó kiállítása van évente, melyek bemutatják a művészet határtalanságát hazai és nemzetközi, tanulási és mentális problémákkal küzdő művészek bevonásával. A GAIA Múzeum tagja az Európai Outsider Art Egyesületnek, melynek titkársági feladatait is ellátja.

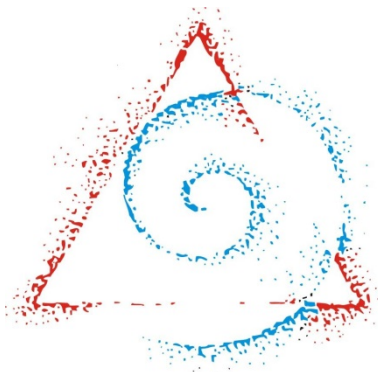
<http://www.gaiamuseum.dk/>

BEST

A BEST Institut für berufsbezogene Weiterbildung und Personaltraining GmbH 1990-ben jött létre független osztrák szervezatként, mely folyamatos képzési lehetőségeket és karrier szolgáltatásokat biztosít. Fő tevékenységi körébe tartozik az innovatív képzési programok fejlesztése 16 év felettiek számára, akik közül sokan hátrányos helyzetűek vagy bevándorlók, folyamatos és szakirányú képzések, tanácsadás és álláskeresők segítésének biztosítása.

<http://www.best.at>

Szimbiózis Alapítvány

A Szimbiózis Alapítvány fogyatékossgal élők ellátására specializálódott- non-profit szolgáltató szervezet. Értelmileg akadályozott és autista felnőttek számára nyújtja az alábbi szolgáltatásokat 1999 óta: nappali ellátás, lakóotthon, speciális szállítás, foglalkoztatás, szabadidős és terápiás tevékenységek. A Szimbiózis Alapítvány

Észak-Magyarországon négy székhelyen van jelen és közel 200 munkavállalót foglalkoztat. Különböző szolgáltatásai kapcsán több mint 300 kliense van az egész ország területéről.

www.szimbiozis.net

Ez a kiadvány a Count Me In Too! Erasmus plus projekt keretében készült (pr. száma: 2015-1-PL01-KA202-016439). A kiadványban található szöveg, képek és egyéb alkotóelemek sokszorosíthatók, tárolhatók, illetve bármilyen – elektronikus, mechanikus vagy egyéb – formában tárolhatók, továbbíthatók a szerzők engedélye nélkül, amennyiben nem kereskedelmi célra, hanem oktatásra kívánják felhasználni. A kiadvány elkészítésében közreműködő partnerek mindegyike aláírta a szerzői és szellemi jogokról szóló megállapodást és ennek megfelelően a szellemi tulajdon és szerzői jogi védelmet és kizárólagos felelősséget vállalnak az ide vonatkozó törvények betartásáról. Amennyiben egy partner megszegi a szellemi tulajdonra és szerzői jogra vonatkozó védelmet, ebben az esetben a felelősség az adott partneré, és nem a teljes konzorciumé. A kiadvány kereskedelmi célú felhasználása, vagy bármilyen egyéb kérdés esetén forduljon Jolanta Kajmowicz-Sopicka-hoz, a CMI2 projekt koordinátorához (jolanta@teatrprodzki.pl). A kiadvány pdf formában német, dán, svéd, lengyel és magyar nyelven letölthető a www.cmi2.eu honlapról

Copyright © 2017

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott a CMI2 project (2015-1-PL01-KA202-016439) projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bárminemű felhasználásért.

Erasmus+